

Утвърдил,

Антоанета Петрова, директор

ПРОЦЕДУРИ И МЕХАНИЗМИ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА, НАСИЛИЕТО И АГРЕСИЯТА В УЧИЛИЩЕ

Учебна 2026/2027 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящият документ определя единен ред за превенция, разпознаване, сигнализиране, реакция, документирание и проследяване на случаи на тормоз, насилие и агресия между ученици, както и на насилие, засягащо ученици в училищната среда.
2. Прилага се за всички ученици, педагогически специалисти, непедagogически персонал и външни лица на територията на училището, при училищни дейности извън него и при свързани с училищния живот онлайн прояви.
3. Основни принципи: безопасност и най-добър интерес на детето; нулева толерантност към насилието; недискриминация; своевременност; поверителност; пропорционалност; подкрепа и възстановяване на отношенията, когато е безопасно.
4. Документът се прилага съобразно ЗПУО, Закона за закрила на детето, Наредбата за приобщаващото образование и действащия Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование. При противоречие се прилага действащата нормативна уредба.

II. ПОНЯТИЯ И РАЗПОЗНАВАНЕ

Агресия – поведение, което причинява или цели причиняване на вреда; може да е словесно, физическо, социално или онлайн.

Насилие – действие или бездействие, което уврежда или поставя в риск физическото, психическото или социалното благополучие на детето.

Тормоз – повтарящо се умишлено поведение, при което има неравнопоставеност на силите; може да включва обиди, унижения, изолация, заплахи, удари, изнудване и кибертормоз.

Еднократен конфликт не винаги е тормоз, но може да изисква незабавна намеса; тежко единично насилие не се подценява поради липса на повтораемост.

Признаци: внезапни отсъствия, страх от училище, наранявания, промяна в настроението, отдръпване, изчезнали вещи, тревожност след онлайн комуникация.

III. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОТГОВОРНОСТИ

Директорът утвърждава училищната политика, определя със заповед координационен съвет/екип, осигурява обучение, организация на дежурствата и взаимодействие с компетентните органи.

Координационният съвет анализира риска, планира превенцията, координира работата по случаите, следи изпълнението и изготвя периодичен отчет, без да замества правомощията на органите за закрила.

Класните ръководители провеждат часове на класа, приемат сигнали, информират ръководството, работят с родители и следят климата в паралелката.

Психологът/педагогическият съветник, когато има такъв, извършва оценка на потребностите, консултиране и подкрепа. При липса на специалист директорът организира съдействие от компетентни външни структури.

Всеки служител, който установи риск, е длъжен да прекрати опасното поведение по безопасен начин и незабавно да уведоми ръководството; не разследва самостоятелно престъпления.

IV. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ

1. В началото на учебната година: запознаване на ученици, персонал и родители с правилата, каналите за подаване на сигнали и последствията от нарушенията.
2. Най-малко веднъж годишно: анализ на училищния климат чрез наблюдение, анонимни анкети при подходящи гаранции и преглед на регистрираните случаи.
3. В часовете на класа: теми за емпатия, ненасилствено общуване, разрешаване на конфликти, безопасност в интернет, защита на личните данни и уважение към различията.
4. Ясни правила за дежурство в коридори, двор, санитарни помещения и други рискови зони; своевременно реагиране на сигнали.
5. Работа с родители, ученически парламент, партньорски институции; подкрепа на позитивното поведение и приобщаването.

V. КАНАЛИ ЗА СИГНАЛИЗИРАНЕ

Сигнал може да подаде ученик, родител, служител или свидетел устно, писмено, по служебна електронна поща или чрез определен от училището канал. Анонимните сигнали също се разглеждат според наличната информация.

Приетият сигнал се предава незабавно на директора или определен заместник; при непосредствена опасност първо се осигурява безопасността. Не се изисква ученикът да доказва случая, за да бъде изслушан.

Данните се събират само в необходимия обем, достъпът се ограничава до оправомощените лица и се спазват правилата за защита на личните данни.

VI. АЛГОРИТЪМ ЗА РЕАКЦИЯ

СТЪПКА 1. Незабавно прекратяване на насилието, разделяне на участниците без унизителни действия, осигуряване на безопасно място и при нужда медицинска помощ. При непосредствена опасност се звъни на 112.

СТЪПКА 2. Уведомяване на директора/дежурния ръководител и кратко първоначално документиране: дата, място, факти, участници, свидетели, предприети действия. Избягват се внушаващи въпроси и многократни разпити на детето.

СТЪПКА 3. Оценка на тежестта и риска: повтораемост, дисбаланс на силите, нараняване, заплахи, сексуален характер, дискриминационен мотив, онлайн разпространение, уязвимост на детето.

СТЪПКА 4. Уведомяване на родителите/законните представители, когато това не увеличава риска за детето. При съмнение за насилие в семейството или опасност от уведомяването се търси указание от органите за закрила.

СТЪПКА 5. При данни за дете в риск или нужда от закрила незабавно се уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП, ДАЗД или МВР съгласно Закона за закрила на детето; при престъпление или непосредствена заплаха – полиция/112. Училищните действия не заместват задължението за сигнализиране.

СТЪПКА 6. Определяне на план за подкрепа и безопасност за пострадалото дете, работа с извършилия поведението ученик и със свидетелите; конкретни отговорници и срокове.

СТЪПКА 7. Проследяване след 1 седмица и отново в рамките на месец или по-често според риска; проверка дали насилието е прекратено и дали мерките действат.

VII. НИВА НА РЕАКЦИЯ

Първо ниво – единични прояви с ниска тежест, без сериозен риск: педагогическа намеса, разговори, възстановяване на правилата, наблюдение и информиране според случая.

Второ ниво – повтарящ се тормоз или по-сериозни прояви: включване на координационния съвет, документиране, индивидуален план, работа с родители и оценка за необходимост от външна подкрепа.

Трето ниво – тежко насилие, сериозни заплахи, сексуално посегателство, тежки наранявания или висок риск: незабавни мерки за защита и уведомяване на компетентните органи; вътрешните мерки се съгласуват с техните указания.

Тези описания са оперативни ориентири; конкретната квалификация и действия се съобразяват с действащия национален механизъм и оценката на риска.

VIII. РАБОТА С УЧАСТНИЦИТЕ

За пострадалия ученик: защитено изслушване, доверен възрастен, мерки срещу повторен контакт или отмъщение, психологическа и образователна подкрепа.

За ученика, проявил насилие: ясно посочване на недопустимото поведение, работа по причините, обучение на умения за саморегулация, подходяща обща или допълнителна подкрепа; санкции само при условията и реда на ЗПУО.

За свидетелите: насърчаване на безопасно съобщаване, подкрепа и превенция на групово изключване.

Медиация или среща лице в лице се провежда само при доброволност, подходяща оценка на риска и без натиск върху пострадалия; не е заместител на закрила и сигнализиране.

IX. КИБЕРТОРМОЗ

При онлайн тормоз се пазят относими доказателства (екранни снимки, адреси, часове), без разпространение на унизително съдържание. Уведомяват се родители и ръководство; при заплахи, сексуални материали с деца или други тежки случаи – компетентните органи.

Училището не изисква пароли за лични профили и не публикува данни за участниците. Насърчава се докладване на съдържанието в съответната платформа.

X. ДОКУМЕНТИРАНЕ, КОНТРОЛ И АКТУАЛИЗАЦИЯ

За всеки значим случай се съставя доклад/протокол с фактическа информация и мерки. Регистърът на случаите се води от определено със заповед лице, съобразно приложимия механизъм, правилата за защита на данните и сроковете за съхранение.

Координационният съвет преглежда тенденциите без публично разкриване на лични данни; предлага корекции на мерките. Директорът осъществява контрол по изпълнението.

Процедурите се преглеждат поне веднъж годишно и при промяна в нормативната уредба. Приемат се по приложимия вътрешен ред и се довеждат до знанието на персонала, учениците и родителите.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1. КАРТА ЗА ПЪРВОНАЧАЛЕН СИГНАЛ

Входящ № / дата:

Подател и контакт (ако е известен):

Дата, час и място на случая:

Фактическо описание (без предположения):

Непосредствен риск / наранявания:

Предприети действия и уведомени лица/органи:

Съставил: Подпис:

ПРИЛОЖЕНИЕ 2. ПЛАН ЗА ПОДКРЕПА И ПРОСЛЕДЯВАНЕ

Мярка	Отговорник	Срок	Резултат/проверка
.....			
.....			
.....			
.....			

Бележка: Попълнените приложения съдържат лични данни и не се публикуват на сайта на училището.